

Sygn. akt II KK 471/22

POSTANOWIENIE

Dnia 26 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk

w sprawie **M. B.**

skazanej z art. 286 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 26 października 2022 r., w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 30 grudnia 2021 r., sygn. akt X Ka 879/21

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy – Woli w Warszawie

z dnia 11 marca 2021 r., sygn. akt IV K 520/19,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazaną kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Prawomocnym wyrokiem z dnia 30 grudnia 2021 r. Sąd Okręgowy w Warszawie, sygn. akt X Ka 879/21, na skutek apelacji wniesionej przez oskarżoną **M. B.** od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy - Woli w Warszawie z dnia 11 marca 2021 roku, sygn. akt IV K 520/19, którym oskarżona została uznana za winną popełnienia zarzuconych jej ośmiu czynów z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i skazana na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 86 § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do 23 czerwca 2020 r. na karę łączną 2 lat pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 90 § 2 k.k. w zw. z

art. 4 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do 23 czerwca 2020 r. orzeczono wobec oskarżonej łączny środek karny w postaci zakazu prowadzenia działalności gospodarczej związanej z obsługą prawną na okres 5 lat; ponadto na podstawie art. 46 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do 14 listopada 2018 r. orzeczono wobec skazanej obowiązek naprawienia szkody w całości poprzez zapłatę na rzecz: A. G. kwoty 550 złotych, M. G. 3000 złotych, H. K. 7600 złotych - zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył obrońca skazanej:

1. rażące naruszenie art. 79 § 1 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 404 § 1 k.p.k. poprzez brak odroczenia rozprawy apelacyjnej w dniu 22.12.2021 r. i zamknięcie przewodu sądowego, w sytuacji gdy skazana nie miała obrońcy (o fakcie wypowiedzenia upoważnienia do obrony adw. M. W. poinformowała ona Sąd odwoławczy drogą mailową w dniu 21.12.2021 r., do której to wiadomości dołączyła ona również zaświadczenie ZUS ZLA; adwokat ten nie stawiał się również na rozprawie apelacyjnej w dniu 22.12.2021 r.), mimo że zachodziła uzasadniona wątpliwość, czy stan jej zdrowia psychicznego pozwala na udział w postępowaniu lub prowadzenie obrony w sposób samodzielny oraz rozsądny, gdyż w tym czasie skazana była w trakcie leczenia psychiatrycznego, w tym 3 tygodnie wcześniej opuściła szpital psychiatryczny, a jej pobyt na leczeniu psychiatrycznym był związany m.in. z podjęciem przez nią dwukrotnie próby samobójczej, zaś w postępowaniu wykonawczym rozpoznawanym przed Sądem Rejonowym [...] w W. , sygn. akt VII Ko[...], dotyczącym wcześniej orzeczonej kary wobec skazanej (w sprawie rozpoznanej w I instancji przez Sąd Rejonowy [...] w W., sygn. akt III K [...], a w II instancji przez Sąd Okręgowy w W., sygn. akt X Ka [...]) w tym czasie został dopuszczony dowód z opinii dwóch biegłych lekarzy psychiatrów, którzy mieli ocenić stan zdrowia psychicznego skazanej, co skutkowało powstaniem bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k.;
2. rażące naruszenie art. 170 k.p.k. w zw. z art. 193 k.p.k. w zw. z art. 79 § 1 pkt 4 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku obrońcy o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych psychiatrów na okoliczność poczytalności oskarżonej i jej zdolności do

udziału w postępowaniu, w sytuacji gdy istniały uzasadnione wątpliwości, czy stan zdrowia psychicznego M. B. pozwalał jej na udział w postępowaniu apelacyjnym i prowadzenie obrony w sposób samodzielny oraz rozsądny, zwłaszcza w kontekście przywołanych już w zarzucie z pkt 1 powyższej okoliczności dotyczącej leczenia psychiatrycznego skazanej oraz dopuszczenia takiego dowodu z opinii dwóch biegłych lekarzy psychiatrów w innym postępowaniu (postępowanie wykonawcze rozpoznawane przed Sądem Rejonowym [...] w W., sygn. akt VII Ko [...]) toczącym się równolegle do postępowania odwoławczego w niniejszej sprawie;

3. rażące naruszenie art. 6 k.p.k. w zw. z art. 450 § 1 k.p.k. w zw. z art. 91 ustawy o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. z 2022 r. poz. 376) poprzez prowadzenie rozprawy apelacyjnej pod nieobecność skazanej, która z uwagi na zwolnienie lekarskie ZUS ZLA nie mogła stawić się osobiście na rozprawie apelacyjnej i która nie miała obrońcy, mimo iż w okresie pandemii usprawiedliwienie niestawiennictwa przed sądem z powodu choroby nie wymaga przedstawienia zaświadczenia lekarza sądowego, co skutkowało naruszeniem prawa do obrony skazanej, tym poważniejszym, jeśli zważy się na już podniesione zarzuty w kasacji, dotyczące stanu zdrowia psychicznego skazanej oraz wątpliwości, czy jest ona w stanie brać udział w postępowaniu, czy też prowadzić obronę w sposób samodzielny oraz rozsądny.

Obrońca skazanej wniósł ponadto o dopuszczenie dowodu z fotokopii postanowienia Sądu Rejonowego [...] w W. z dnia 26.01.2022 r., sygn. akt VII Ko [...], na okoliczność stwierdzenia przez sąd wykonawczy, w oparciu o tę samą dokumentację lekarską dotyczącą skazanej M. B., którą dysponował Sąd Okręgowy w W. w sprawie pod sygn. akt X Ka [...], wątpliwości co do stanu zdrowia psychicznego skazanej, a w konsekwencji dopuszczenia dowodu z pisemnej opinii dwóch specjalistów lekarzy psychiatrów, który to dokument potwierdza zasadność podniesionych w sprawie zarzutów kasacyjnych.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację Prokurator Prokuratury Okręgowej w Warszawie wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się bezzasadna i to w stopniu oczywistym uzasadniającym jej oddalenie na posiedzeniu bez udziału stron.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutu wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej wskazać należy, że analiza akt postępowania karnego prowadzi do wniosku, że w niniejszej sprawie nie zachodziła podnoszona przez obrońcę skazanej okoliczność pozbawienia jej prawa do obrony, która stanowiłaby bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. Zarzut ten, w powiązaniu z zarzutami z pkt 2 i 3, sprowadza się *de facto* do kwestionowania stanu zdrowia psychicznego skazanej, który zdaniem obrońcy powodował uzasadnione wątpliwości co do poczytalności w/w i jej zdolności do udziału w postępowaniu odwoławczym i tym samym potrzebę dopuszczenia dowodu z opinii dwóch biegłych lekarzy psychiatrów. Wbrew twierdzeniom obrońcy, orzeczenie Sądu Okręgowego stwierdzające brak podstaw do odroczenia rozprawy w dniu 22 grudnia 2021 r. nie spowodowało rażącego naruszenia przepisu art. 79 § 1 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 404 § 1 k.p.k. Jak wynika z treści postanowienia z dnia 22 grudnia 2021 r. Sąd Okręgowy oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych psychiatrów na okoliczność poczytalności oskarżonej i jej zdolności do udziału w postępowaniu, albowiem uzyskano pełną dokumentację lekarską i nie wynikały z niej uzasadnione wątpliwości co do jej poczytalności. Nie ulega wątpliwości, że przedmiotem analizy była pełna dokumentacja lekarska dotycząca stanu zdrowia psychicznego M. B. i jej leczenia psychiatrycznego.

Skoro natomiast w wyniku tej analizy nie powstały, jak słusznie podniósł Sąd Okręgowy, uzasadnione wątpliwości co do stanu poczytalności skazanej, to oddalenie wniosku o którym wyżej była mowa, nie może być postrzegane jako

rażące naruszenie przepisów prawa powołanych w nadzwyczajnym środku zaskarżenia.

Na uwagę zasługuje również to, że Sąd Okręgowy nie pominął w swoich rozważaniach kwestii leczenia psychiatrycznego skazanej wskazując, że jej pobyt w szpitalu psychiatrycznym nastąpił długo po popełnieniu przez nią zarzucanych jej czynów, zaś diagnoza i efekty leczenia nie pozwalały na powstanie także wątpliwości odnośnie możliwości jej udziału w postępowaniu przed sądem.

Jak słusznie dostrzega prokurator w pisemnej odpowiedzi na kasację, dopuszczenie dowodu z fotokopii postanowienia Sądu Rejonowego [...] w W z dnia 26 stycznia 2022 r., sygn. akt VII Ko [...], w świetle stanowiska Sądu Okręgowego byłoby nieuzasadnione.

Na marginesie warto przypomnieć, że przepis art.6 k.p.k. ogólnie gwarantuje oskarżonemu prawo do korzystania z pomocy obrońcy, lecz nie wprowadza zasady, iż na żądanie oskarżonego nie można przeprowadzać czynności procesowych bez udziału jego obrońcy. Przepisy szczegółowe kodeksu postępowania karnego zapewniają realizację prawa do obrony w takim zakresie, w jakim ustawodawca uznał to za niezbędne. Celowi temu służą na przykład przepisy o obronie obligatoryjnej (art. 79 i art. 80 k.p.k.), o wyznaczaniu obrońcy z urzędu (art. 78 i art. 81 k.p.k.), a także art. 353 k.p.k. gwarantujący oskarżonemu dysponowanie stosownym okresem do ustanowienia obrońcy przed pierwszą rozprawą, czy też art. 117 § 2 k.p.k. gwarantujący należyte zawiadamianie, między innymi, obrońców o terminach czynności procesowych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2006 r., IV KK 33/06, R-OSNKW 2006, poz. 844). Te warunki zostały w przedmiotowej sprawie, w szczególności w fazie postępowania odwoławczego, zachowane, co czyni zarzuty kasacyjne bezzasadnymi.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy oddalił kasację wniesioną na rzecz skazanej - w formule kwalifikowanej, w trybie określonym w art. 535 § 3 k.p.k. i obciążył skazaną kosztami sądowymi za postępowanie kasacyjne.

Wobec uznania kasacji za oczywiście bezzasadną, bezprzedmiotowe okazało się rozpoznanie wniosku w trybie art. 532 § 1 k.p.k. o wstrzymanie wykonania orzeczenia.

